

**Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017
dla Gminy Rejowiec Fabryczny**

I. Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych obejmuje działania profilaktyczne (mające na celu ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji uzależniających oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym) oraz działania interwencyjne (skierowane do jednostek lub grup dotkniętych już problemami związanymi z nadużywaniem alkoholu).

Do najważniejszych polskich problemów alkoholowych można zaliczyć :

1. Samozniszczenie osób uzależnionych od alkoholu
2. Uszkodzenia zdrowia u osób dorosłych nadmiernie pijących
3. Uszkodzenia rozwoju psychofizycznego pijącej młodzieży
4. Szkody występujące u członków rodzin z problemem alkoholowym
5. Alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy i osób bezrobotnych
6. Naruszenia prawa i porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe
7. Przemoc domowa w rodzinach z problemem alkoholowym
8. Naruszenia prawa związane z handlem napojami alkoholowymi

Od 1982 r. regulacje prawne związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz ich zapobieganiem określa w Polsce Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 (Dz.U. 2016 r., poz. 487 j.t.) Ustawa ta wprowadziła obowiązek realizacji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, które skupiają się wokół następujących obszarów działania :

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w ds. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017 dla Gminy Rejowiec Fabryczny opracowany został zgodnie z treścią Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Narodowym Programem Zdrowia (Dz.U. 2016 r. ,poz. 1492) ,Wojewódzkim Programem Profilaktyk i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2016 (Uchwała nr XV/241/2016 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 10 marca 2016 r.) oraz Rekomendacjami do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2017 r. publikowanymi corocznie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z siedzibą w Warszawie.

II. Odbiorcy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Osoby z problemem alkoholowym (uzależnione od alkoholu , osoby pijące alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy).
2. Osoby współuzależnione i członkowie rodzin osób z problemem alkoholowym.
3. Dzieci i młodzież szkolna placówek oświatowych (gminnych i niepublicznych) , nauczyciele i rodzice.
4. Rodziny objęte działaniami Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.
5. Mieszkańcy Gminy Rejowiec Fabryczny – wszyscy.

III. Realizatorzy odpowiedzialni za wykonanie polityki państwa wobec profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym podmioty lokalne współpracujące przy realizacji zadań określonych w pkt XI.

1. Na szczeblu centralnym - Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie
2. Na szczeblu wojewódzkim - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie – Oddział ds. Uzależnień
3. Na szczeblu gminnym - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rejowcu Fabrycznym.

IV. Podmioty współpracujące z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy realizacji zadań wynikających z niniejszego Programu.

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rejowcu Fabrycznym
2. Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Rejowiec Fabryczny
3. Klub Abstynenta KROKUS w Rejowcu Fabrycznym
4. Gminne i Niepubliczne Placówki Oświatowe
5. Gminny Ośrodek Kultury w Pawłowie
6. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lisznie
7. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmie
8. Komenda Miejska Policji w Chełmie
9. Komisariat Policji w Rejowcu
10. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie – Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu
11. Sąd Rejonowy w Krasnymstawie – III Wydział Rodziny i Nieletnich
12. Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE” w Lublinie oraz Filia Stowarzyszenia w Chełmie
13. Gminne Koła Gospodyń Wiejskich
14. Gminne i szkolne kluby sportowe
15. Ośrodek Pomocy Osobom Uzależnionym w Chełmie
16. Inne stowarzyszenia oraz organizacje pozarządowe zajmujące się statutowo profilaktyką uzależnień , przeciwdziałaniem patologiom społecznym lub ochroną zdrowia.

V. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – skład , zasady funkcjonowania i zadania

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa na podstawie Zarządzenia Wójta Gminy Rejowiec Fabryczny Nr 87 / 2015 z dnia 31 grudnia 2015 r. W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi przedstawiciele : Komisariatu Policji w Rejowcu , Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rejowcu Fabrycznym, Gminnego Ośrodka Kultury w Pawłowie , NZOZ w Lisznie oraz pracownik Urzędu Gminy. Są to osoby posiadające wieloletnie doświadczenie w pracy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz odpowiednie przeszkolenie z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz zjawiska przemocy w rodzinie.

Zgodnie z regulaminem pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do zadań jej członków należą w szczególności :

1. Udzielanie rodzinom ,w których występuje problem alkoholowy i narkomanii pomocy prawnej i psychoaktywnej , w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
2. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego poprzez skierowanie wniosku do Sądu.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii
4. Inicjowanie i podejmowanie współpracy z podmiotami wymienionymi w punktach III i IV - niniejszego programu.
5. Opiniowanie wniosków o wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (w drodze postanowienia)
6. Przeprowadzenie kontroli sklepów i lokali gastronomicznych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych , na podstawie upoważnienia Wójta Gminy Rejowiec Fabryczny.

Całokształtem prac Komisji kieruje Pełnomocnik Wójta ds. rozwiązywania problemów alkoholowych

VI. Punkt Konsultacyjny

Przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa Punkt Konsultacyjny , którego zakres oferty obejmuje :

1. Rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta
2. Motywowanie osób uzależnionych i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii
3. Motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie (nieuzależnionych) do zmiany szkodliwego wzorca picia.
4. Udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończonym leczeniu odwykowym
5. Udzielanie konsultacji osobom doznającym przemocy w rodzinie.
6. Motywowanie sprawców przemocy domowej do uczestnictwa w zajęciach korekcyjnych

W Punkcie Konsultacyjnym zatrudniony jest specjalista psychoterapii uzależnień , udzielający specjalistycznych porad w ww. zakresie.

VII. Problemy lokalne

1. Szkody zdrowotne i społeczne wynikające z uzależnienia od alkoholu oraz ze spożywania alkoholu w sposób ryzykowny i szkodliwy
2. Nadmierna dostępność alkoholu i nieprzestrzeganie warunków sprzedaży alkoholu
3. Zaburzenia życia rodzinnego
4. Obniżający się wiek inicjacji alkoholowej.
5. Narastające zjawisko przemocy domowej
6. Bierność zawodowa i społeczna osób z problemem alkoholowym
7. Konflikty z prawem i wykroczenia w ruchu drogowym.

VIII. Diagnoza problemu

Teren Gminy , o powierzchni ok. 88 km² zamieszkuje 4352 mieszkańców. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmie liczba bezrobotnych z terenu gminy wynosiła na koniec grudnia 2015 r. 380 osób, z czego wynika ,że co 11 mieszkańiec gminy jest osobą bezrobotną. Analiza struktury bezrobocia wskazuje ,że przeważającą ilość stanowią bezrobotne kobiety (198) , ponadto 118 osób z ogólnej liczby to osoby długotrwale bezrobotne, bez prawa do zasiłku. Bezrobocie jako zjawisko społeczne zawsze ma negatywne skutki dla społeczeństwa ,są nimi głównie : jego marginalizacja , narastające ubóstwo ,zagrożenia związane z nasileniem się zjawisk negatywnych społecznie takich jak narkomania, alkoholizm i wzrost przestępczości. W latach 2013-2016 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wszczęła łącznie 63 postępowania związane z problemowym spożywaniem alkoholu. Średnio rocznie wszczynanych jest ok. 15 postępowań. Istotny wpływ na zwiększenie ilości prowadzonych postępowań miało utworzenie gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego – wraz z ilością wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” zwiększyła się ilość ujawnionych przypadków uzależnienia od alkoholu lub problemowego picia alkoholu.

W roku 2015 w szkołach na terenie gminy przeprowadzono wśród uczniów ankietę pn. „Alkohol i Ty”. Z przeprowadzonych ankiet wynika ,że temat alkoholu jest uczniom dobrze znany – wymienienie znanych rodzajów alkoholu nie stanowi dla uczniów żadnego problemu , zdecydowana większość z nich twierdzi także ,że ma wiedzę na temat jak alkohol wpływa na organizm człowieka. Na 67 ankietowanych aż 34 dzieci próbowało już alkoholu. Średni wiek inicjacji alkoholowej to 12 lat , przy czym lata skrajne ,w których uczniowie próbowali po raz pierwszy alkoholu zamykają się w latach 6 -15 lat. Analiza przeprowadzonych ankiet wskazuje na potrzebę realizacji programów profilaktycznych w ramach profilaktyki uniwersalnej a nawet profilaktyki selektywnej w zakresie problemów alkoholowych jako rodzaj tzw. działań „uprzedzających” i zapobiegających negatywnym zjawiskom wśród dzieci i młodzieży szkolnej.

Na terenie gminy Rejowiec Fabryczny istnieje 12 punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Według stanu ludności na koniec 2015 r. na 1 punkt sprzedaży przypada 362 osoby. W latach 2013-2015 wartość sprzedaży napojów alkoholowych utrzymywała się mniej więcej na jednakowym poziomie , natomiast w roku 2016 wartość ta wyraźnie wzrosła , co świadczy o zwiększonej konsumpcji alkoholu na terenie gminy.

W świetle powyższych faktów zasadne staje się zwiększenie działań profilaktycznych w środowisku lokalnym (światlice, GOK, biblioteki) ,w placówkach oświatowych ,gdzie dostęp do informacji ma szerokie grono odbiorców (uczniowie , rodzice , nauczyciele) oraz prowadzenie licznych akcji o przekazie profilaktycznym na terenie gminy.

IX. Cele strategiczne Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych wynikających ze spożywania alkoholu
2. Ograniczenie dysfunkcji życia rodzin z problemem alkoholowym
3. Ograniczenie zjawiska spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież
4. Ograniczenie skali zjawiska przemocy domowej
5. Ograniczenie przypadków naruszeń prawa.

X. Podstawowe obszary działań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Rodzina z problemem alkoholowym
2. Edukacja zdrowotna i promocja zdrowia
3. Przemoc domowa
4. Nietrzeźwość publiczna
5. Profilaktyka szkolna
6. Sprzedaż napojów alkoholowych
7. Profilaktyka w środowisku lokalnym

XI. Szczegółowe kierunki działań o charakterze lokalnym i sposoby realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Rodzina z problemem alkoholowym

1. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin , w tym zakup materiałów informacyjnych oraz finansowanie zatrudnienia specjalisty psychoterapii uzależnień.
2. Motywowanie osób uzależnionych i członków ich rodzin do podjęcia terapii w placówkach leczenia uzależnienia oraz kierowanie do leczenia specjalistycznego.
3. Tworzenie oferty pomocy dla osób z terenu gminy pijących problemowo , w tym wspieranie aktywizacji zawodowej i społecznej tych osób.

Edukacja zdrowotna i promocja zdrowia

4. Dofinansowanie szkoleń do uzyskania certyfikatu specjalisty psychoterapii uzależnień i instruktora terapii uzależnień dla osób współpracujących z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych , w tym nauczyciele i pedagodzy szkolni , opiekunowie świetlic szkolnych.
5. Podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym poprzez organizację i finansowanie szkoleń dla przedstawicieli służb i instytucji działających na rzecz ochrony rodzin przed przemocą (członkowie Gminnej Komisji RPA ,Zespołu Interdyscyplinarnego , przedstawiciele oświaty i służby zdrowia) oraz organizację spotkań i narad roboczych sprzyjających wymianie doświadczeń w zakresie interdyscyplinarnej pracy w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.
6. Zwiększanie kompetencji oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób działających w obszarze profilaktyki uzależnienia od alkoholu (członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych , pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, asystent rodziny).
7. Udział w ogólnopolskich akcjach oraz prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych.
8. Monitorowanie skali problemów alkoholowych i zjawiska przemocy domowej w środowisku wiejskim przez realizację sondaży i opracowywanie lokalnej diagnozy.
9. Edukacja przedstawicieli lokalnych władz – radnych i sołtysów celem uświadomienia skali problemów alkoholowych w środowisku wiejskim przez szkolenia , udział w realizowanych w ramach programu przedsięwzięciach, zakup materiałów edukacyjnych.

Przemoc domowa

10. Zwiększenie dostępności pomocy dla osób dotkniętych przemocą domową , w tym wspieranie i finansowanie działalności gminnego punktu konsultacyjnego , opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjnych w zakresie zjawiska przemocy domowej
11. Zwiększenie wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie , sposobów reagowania na przemoc i możliwości uzyskania pomocy w tym prowadzenie lokalnych akcji informacyjnych i udział w ogólnopolskich kampaniach promujących życie bez przemocy, organizacja i finansowanie warsztatów w temacie zjawiska przemocy domowej na świetlicach wiejskich oraz Gminnym Ośrodku Kultury oraz prowadzenie lokalnej diagnozy problemu.
12. Współpraca z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie wymiany informacji oraz podejmowania wspólnych działań na rzecz edukacji publicznej.

Nietrzeźwość publiczna

13. Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach i związanego z tym bezpieczeństwa w ruchu drogowym przez działalność edukacyjną , realizację kampanii społecznych oraz współpracę z Policją i Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego.

Profilaktyka szkolna i Profilaktyka w środowisku lokalnym

14. Finansowanie zadań realizowanych przez świetlice szkolne , w tym realizację zajęć socjoterapeutycznych lub opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z grupy ryzyka i dzieci z rodzin z problemem alkoholowym
15. Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych będących integralnym elementem programu profilaktycznego oraz prowadzenie działalności promującej zdrowy styl życia.
16. Wspieranie działań o charakterze pracy podwórkowej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
17. Realizacja na terenie szkół , świetlic wiejskich i ośrodka kultury programów profilaktycznych , warsztatów i prelekcji dla dzieci i młodzieży , a także organizacja i finansowanie realizacji szkolnych konkursów wiedzy i konkursów plastycznych.

Sprzedaż napojów alkoholowych

18. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do właścicieli punktów sprzedaży alkoholu i sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności alkoholu.

Pozostałe zadania

19. Aktywna współpraca z lokalnymi mediami w zakresie popularyzacji tematyki związanej z problemami alkoholowymi oraz prezentowanie gminnych działań profilaktycznych.
20. Wspieranie działalności Klubu Abstynenta „Krokus” w Rejowcu Fabrycznym poprzez dofinansowanie działalności statutowej stowarzyszenia i realizację wspólnych przedsięwzięć.
21. Współpraca z innymi organizacjami i instytucjami działającymi w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych i przemocy domowej , w tym finansowanie realizowanych na terenie gminy zadań oraz zakup materiałów informacyjnych.

XII. Postanowienia końcowe

1. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin.
2. Środki finansowe na realizację zadań wynikających z pkt . XI Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zapewnione są w budżecie gminy w ramach opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
3. Środki finansowe na realizację zadań wynikających z pkt . XI Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych mogą być również pozyskiwane w ramach środków zewnętrznych.
4. Szczegółowy plan wydatkowania środków przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017 stanowi załącznik Nr 2 do Uchwały Rady Gminy Rejowiec Fabryczny XXIV/155/2016 z dnia 29.XII.2016 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017.